

STEENMARTERS

IN APELDOORN

Steenmarters zijn wilde dieren en zijn daarmee autonoom: dat betekent dat ze niemands eigendom zijn en dat ze zelf kunnen bepalen waar ze leven, hun voedsel zoeken en zich voortplanten. De overlast die ze veroorzaken is ook niemands schuld of verantwoordelijkheid te noemen, maar kan wel heel vervelend zijn. Mensen kunnen er flink last van hebben en het kan ook tot economische schade leiden. Ook in de gemeente Apeldoorn komen steenmarters voor en veroorzaken de dieren soms overlast.

Tegelijk is een samenleving zonder wilde dieren ondenkbaar: ze nemen hun eigen plek in binnen het ecosysteem en zorgen met andere soorten voor een goede balans en een sterke biodiversiteit. De aanwezigheid van steenmarters remt bijvoorbeeld plaagsoorten als ratten en muizen, omdat die op hun menu staan.

Verspreiding en gedrag

De steenmarter is bezig met een opmars in Nederland. Ook in Apeldoorn heeft dit beschermde zoogdier zich inmiddels permanent gevestigd, zowel in de stad als in het buitengebied en de dorpen. De dieren kiezen hun verblijf vaak uit in gebouwen: op zolder, in spouwen, holle vloeren en kelders. Ook holle bomen, takkenbossen en konijnenholen worden gebruikt. De steenmarter kan al door openingen van 5-6 cm kruipen om bij een schuilplaats te komen.

De steenmarter is een nachtdier dat van zonsondergang tot zonsopgang actief is. In de zomermaanden is hij soms ook 's ochtends vroeg op pad. Per nacht kan een steenmarter wel 10-15 km afleggen, maar bij koud of stormachtig weer verlaat hij soms nachtenlang zijn rustplek niet. Zowel het mannetje als het vrouwtje van de steenmarter hebben een eigen grondgebied en leven alleen. De grootte hangt af van de kwaliteit van het gebied waar de marter leeft, in Nederland bedraagt de grootte 80-700 hectare. Steenmarters in de stad hebben doorgaans kleinere leefgebieden vanwege een gunstigere voedselsituatie.

In Apeldoorn leven enkele tientallen steenmarters. Veel meer zullen het er waarschijnlijk niet worden, omdat de grootte van hun leefgebied beperkend is.

Overlast

Steenmarters kunnen behoorlijke overlast veroorzaken. De overlast kan variëren van geluid en stank in huis of schuur tot opeten van kippen of doorbijten van kabels in auto's. In de zomermaanden zien we een piek in de overlast: eerst tijdens de paartijd (van juni tot augustus) wanneer de mannetjes dan onder luid gekrijs en geblaas gevechten leveren om vrouwtjes te veroveren. Aansluitend veroveren jonge dieren hun eigen grondgebied, wat ook met geschreeuw gepaard kan gaan en tot oktober kan duren. Dit alles kan extra geluidsoverlast veroorzaken.

Nationaal beschermde diersoort

In Nederland heeft iedereen de zorgplicht voor dieren, dat is bij wet geregeld. In de Wet natuurbescherming is de bescherming van steenmarters geregeld.

Bescherming via de Wet Natuurbescherming betekent dat vaste verblijfplaatsen van de dieren niet verstoord mogen worden. Ook mogen de dieren niet gevangen, verplaatst of gedood worden. Provincies kunnen steenmarters op een vrijstellingslijst plaatsen. De Provincie Gelderland, het bevoegd gezag in deze, heeft ervoor gekozen dit niet te doen. Daarmee is de steenmarter in Gelderland een beschermde diersoort. Gemeenten kunnen in voorkomende ernstige gevallen bij de Provincie een ontheffing aanvragen voor het vangen en verplaatsen van steenmarters, bijvoorbeeld bij verblijfplaatsen in ziekenhuizen.

Wat doet de gemeente Apeldoorn?

De gemeente bestrijdt de steenmarter niet en volgt hierin de Wet natuurbescherming. Steenmarters zijn wilde dieren die van nature voorkomen in Nederland en niemand toebehoren. De gemeente registreert de meldingen om de populatie in beeld te brengen en informeert inwoners via de website en via deze brief over de (on)mogelijkheden bij overlast.

De ontheffingsmogelijkheden hebben we onderzocht op effectiviteit, waarbij we de ontheffingen van gemeenten in Gelderland hebben bestudeerd. Het gaat niet om ontheffing voor vangst of bestrijding van de dieren, maar om toestemming om verblijfplaatsen in gebouwen bij aantoonbare ernstige overlast af te mogen sluiten. Dat is in principe namelijk ook verboden: alleen voorkómen dat ze binnenkomen is toegestaan. Duidelijk moet dan zijn dat er geen dieren (ook geen jongen) binnen zitten en voor iedere afsluiting (=vermindering van vaste verblijfplaats) moet een vervangende verblijfplaats gerealiseerd worden. Daarmee verplaatst feitelijk het probleem en omdat steenmarters over grote afstanden kunnen lopen, keren ze vaak weer terug naar hun grondgebied.

De Gemeente Apeldoorn heeft geen ontheffing voor wat betreft steenmarters en heeft als standpunt dat preventie het beste werkt. Inwoners kunnen steenmarters weren door het niet toegankelijk maken van plaatsen waar ze ongewenst zijn, voordat ze zich hier vestigen.

Wat kunt u zelf doen?

Veel overlast is te voorkomen, wanneer in huis of de tuin tijdig de juiste maatregelen worden getroffen. Er zijn verschillende maatregelen die mensen kunnen nemen om marters te weren en te voorkomen dat de dieren op ongewenste plekken gaan zitten:

- Steenmarters kunnen geweerd worden uit gebouwen door alle toegangen groter dan 4 cm te dichteren of te verkleinen.
- Kippen kunt u veilig achter goed gesloten gaas houden;
- Voor konijnen zijn marterproof verblijven mogelijk.
- Er bestaat speciaal marterschroot om de ruimte onder dakpannen ontoegankelijk te maken. Houd er rekening mee dat er jonge dieren in het gebouw aanwezig zijn, dus afsluiting buiten de periode waarin jongen verwacht kunnen worden (dus buiten de maanden maart-juni).
- Plaatselijk kan met schrikdraad gewerkt worden.
- Ultrasonische geluiden producerende apparaten (werken over het algemeen niet afdoende en kunnen tot hinder leiden bij kinderen).
- Voor kabels zijn speciale kunststoffen spiralen te koop.

Op www.desteenmarter.nl/in-huis zijn meer tips en producten te vinden waarmee steenmarters geweerd kunnen worden.